

3/2016

Momentti

Sisältö

- LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS** • Vahvistetut lait 2 • Hallituksen esitykset 2 • Valtioneuvoston asetukset 5
• MIETINNÖT YM. 7 • OIKEUSTAPAUKSET • Korkein oikeus 7 • Korkein hallinto-oikeus 10
• KKO:N VALITUSLUVAT 13

Tämän liitteen ovat tuottaneet yhteistyössä Suomen Lakimiesliitto ja Suomen Asianajaliitto. Liitteen on toimittanut Talentumin Suomen Laki -toimitus. Momenttiin on koottu yhteenvedo tärkeimmistä lainsäädäntötoimista ja oikeustapauksista.

► VAHVISTETUT LAIT

● Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta ja laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta (175–176/2016)

HE 3/2016 vp
TaVM 2/2016 vp

Lait tulivat voimaan 21.3.2016.

Sijoitusrahastolakiin lisätään säännökset rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ja muutetaan säilytysyhteisöä ja säilytystoimintaa koskevia säännöksiä. Lisäksi muutetaan sijoitusrahastolain ja Finanssivalvonnasta annetun lain säännöksiä hallinnollisista seuraamusmaksun käyttöalaa laajennetaan nykyistä useampaan sijoitusrahastolain vastaiseen tekoon ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetään nykyistä huomattavasti korkeammasta seuraamusmaksun enimmäismäärästä.

● Laki vuosilomalain muuttamisesta, laki merimiesten vuosilomalain muuttamisesta ja laki sairausvakuutuslain muuttamisesta (182–184/2016)

HE 145/2015 vp
TyVM 1/2016 vp

Lait tulivat voimaan 1.4.2016.

Vuosilomalain työssäolon veroista aikaa ja merimiesten vuosilomalain työssäolopäivien veroisia päiviä koskevia säännöksiä muutetaan siten, että äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaalta vuosilomaa kertyy enintään kuuden kuukauden ajalta. Sairausvakuutuslain säännöstä työnantajien oikeudesta vuosilomakustannuskorvauksiin muutetaan siten, että oikeus korvauksiin on vain lakisääteisen vuosiloman ajalta. Lisäksi vuosilomalakia muutetaan siten, että työntekijän, virkamiehen tai viranhaltijan tullessa sairauden tai tapaturman vuoksi työkyvyttömäksi

vuosilomansa aikana kuusi ensimmäistä työkyvyttömyyspäivää ovat omavastuupäiviä, jotka eivät oikeuta lomapäivien siirtoon. Työntekijälle, virkamiehelle tai viranhaltijalle, joka on lomanmääräytymisvuoden aikana ansainnut vähintään neljän viikon vuosiloman, turvataan omavastuupäiväsääntelystä huolimatta kuitenkin aina oikeus vähintään neljän viikon vuotuisen vuosilomaan.

● Laki kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain muuttamisesta, laki kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:n kumoamisesta ja laki valtion virkamieslain 35 §:n muuttamisesta (191–193/2016)

HE 138/2015 vp
HaVM 1/2016 vp

Lait tulivat voimaan 1.4.2016.

Kunnallisen viranhaltijan ja valtion virkamiehen eroamisikää nostetaan asteittain vastaavasti kuin työeläkelainsäädännössä nostetaan ikää, johon asti eläkettä karttuu. Kunnallisen virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevan viranhaltijan valitusmahdollisuutta laajennetaan. Kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin lisätään säännös, jonka perusteella kunnalliseen virkasuhteeseen perustuvan saatavan viivästyessä sovelletaan korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä.

● Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta (195/2016)

HE 146/2015 vp
YmVM 2/2016 vp

Laki tuli voimaan 1.4.2016.

Luonnonsuojelulakiin tehdään muutoksia, joilla sopeutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtäviä vastaamaan niiden voimavaroja ja kevennetään sääntelyä. Velvollisuutta merkitä luonnonsuojelualueet maastoon kevennetään nykyisestä siten, että osa

muista luonnonsuojelualueista voidaan jatkossa jättää maastossa merkitsemättä. Tähän liittyen muutetaan myös lain rangaistussäännöstä. Metsänkäyttöön liittyvästä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan rajausmenettelyä luovutaan. Lisäksi lakiin lisätään säännös poikkeamisesta yksityistä luonnonsuojelualuetta koskevasta rauhoitusmääräyksestä.

● Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta ja laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annetun lain 3 §:n kumoamisesta (196–197/2016)

HE 148/2015 vp
YmVM 3/2016 vp

Lait tulivat voimaan 1.4.2016.

Maankäyttö- ja rakennuslakia muutetaan sekä kumotaan kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annetun lain poikkeamisvaltaa koskeva säännös. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluva poikkeamistoimivalta siirretään kokonaan kunnille. Lisäksi alueellisen poikkeamisen soveltamisalaa laajennetaan koskemaan myös asemakaava-alueella olemassa olevan liiketäi toimistorakennuksen tilojen muuttamista asuinkäyttöön tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön.

► HALLITUKSEN ESITYKSET

● Hallituksen esitys (HE 12/2016 vp) eduskunnalle laeiksi opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 8 ja 9 §:n sekä ylioppilastutkinnon järjestämi-

sestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Ylioppilastutkintoa ja ylioppilastutkintorekisteriä koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi vuosina 2016–2019 vaihteittain tapahtuvan ylioppilastutkinnon sähköistämisen edellyttämät muutokset. Koesuoritukset ja arvostelumerkinnät säädettäisiin ylioppilastutkintorekisteriin talletettaviksi, minkä lisäksi tehtäisiin teknisluonteisia muutoksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2016.

● Hallituksen esitys (HE 13/2016 vp) eduskunnalle tartuntatautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan korvattavaksi nykyinen tartuntatautilaki uudella lailla. Lain tavoitteena on tartuntatautiin ja niiden leviämisen ehkäisy. Torjuntatyö toteutettaisiin osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2016.

● Hallituksen esitys (HE 14/2016 vp) eduskunnalle laiksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksesta annetun lain kumoamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin sisältyy säännökset sosiaalihuollon keskeisten ammattiryhmien ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä, ammatinharjoittamisoikeuden rekisteröinnistä, ammattihenkilöiden ohjauksesta ja valvonnasta sekä valvontaviranomaisten tehtävistä ja työnjaosta. Lisäksi tehdään eräisiin lakeihin kelpoisuuslain kumoamisesta ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain voimaan tulosta johtuvia muutoksia. Muutokset ovat pääasiassa teknisluonteisia muutoksia viittaüksissa mainittuihin lakeihin ja säännöksiin. Sosiaalihuollon ammattihenkilölain 11 §:ää tarkennettiin ulkomailta koulutuksensa suorittaneiden osalta ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen liittyen. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian lukuun ottamatta toimeentuloluesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 14 e §:ää, jonka

on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017.

● Hallituksen esitys (HE 15/2016 vp) eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi tupakkalaki

Lisäksi ehdotetaan teknisiä muutoksia useihin lakeihin. Tupakkalailla pantaisiin täytäntöön EU:n uusi tupakkatuotedirektiivi. Lisäksi toteutettaisiin muita uudistuksia, joilla on terveystaloudelliset tavoitteet. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 20.5.2016. Ehdotetussa tupakkalaissa on useita siirtymäaika koskevia säännöksiä.

● Hallituksen esitys (HE 18/2016 vp) eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi postilakia siten, että valtioneuvoston myöntämistä postiluvista luovutaan ja siirrytään ilmoituksenvaraiseen postitoimintaan. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2016.

● Hallituksen esitys (HE 19/2016 vp) eduskunnalle laiksi räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita ja suojausjärjestelmiä koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Esitys on suurelta osin lainsäädäntötekninen eikä siinä ole merkittäviä muutoksia räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien tekniisiin ja turvallisuutta koskeviin vaatimuksiin. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 20.4.2016.

● Hallituksen esitys (HE 20/2016 vp) eduskunnalle laiksi räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön siviilikäyttöön tarkoitettujen räjähdystarvikkeiden asetta-

mista saataville markkinoilla ja valvontaa koskeva direktiivi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annettua lakia siten, että siinä viitattaisiin markkinavalvontaa ja ilmoitettuja laitoksia koskeviin erikseen annettaviin lakeihin ja kumottaisiin mainittuja seikkoja koskevat säännökset. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia kumoamalla laista siviiliräjähteiden vaatimuksia ja vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevat säännökset. Lain soveltamisalaa laajennettaisiin selluloidin teolliseen käsittelyyn, varastointiin ja säilytykseen. Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi myös rikoslain räjähderyöstä koskevaa rangaistussäännöstä ehdotetun uuden räjähteiden vaatimustenmukaisuutta koskevan lain johdosta. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 20.4.2016.

● Hallituksen esitys (HE 21/2016 vp) eduskunnalle laiksi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista

Ehdotetulla lailla on tarkoitus panna osittain täytäntöön kuusi Euroopan parlamentin ja neuvoston tuotedirektiivejä, joissa on yhdenmukaiset säännökset tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten yleisistä vaatimuksista ja hyväksymisestä niin sanotuiksi ilmoitetuiksi laitoksiksi. Direktiivit koskevat seuraavia tuoteryhmiä: sähkölaitteet ja sähkölaitteistot, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita, vaarat, mittauslaitteet, siviilikäyttöön tarkoitettuja räjähteitä, hissit, hissien turvakomponentit, pyrotekniset tuotteet, yksinkertaiset painesäiliöt ja painelaitteet. Laki korvaisi näiden tuoteryhmien osalta erilliset menettelysäännökset vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen hyväksymisestä ja nimeämisestä ilmoitetuiksi laitokseksi ja niiden ilmoittamisesta Euroopan komissiolle ja muille jäsenmaille. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 20.4.2016.

● Hallituksen esitys (HE 22/2016 vp) eduskunnalle laiksi taloudelliseen toimintaan myönnet-

tävän tuen yleisistä edellytyksistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä. Samalla voimassa oleva valtioneuvoston asetus yritystuen yleisistä ehdoista annettu laki kumottaisiin. Esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa ja tehostaa tukien käyttöä sekä varmistaa tukien Euroopan unionin valtiontukilainsäädännön mukaisuuden kansallinen ennakoarviointi. Niin sanotut hyvän tuen edellytykset liisättäisiin lainsäädäntöön. Edellytysten täyttyminen olisi arvioitava ennen tukiohjelman tai yksittäisen tuen käyttöön ottoa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 1.7.2016.

● Hallituksen esitys (HE 23/2016 vp) eduskunnalle hissiturvallisuuslaiksi

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston hissejä ja hissien turvakomponentteja koskeva direktiivi. Hissidirektiivin edellyttämän sääntelyn lisäksi ehdotettavalla lailla varmistettaisiin hissien käytön aikainen turvallisuus eli turvallisuus markkinoille saattamisen jälkeen. Laissa säädettäisiin hissien huoltamisesta, korjaamisesta, muutostöistä, tarkastamisesta ja hissialan töistä sekä niiden valvonnasta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 20.4.2016.

● Hallituksen esitys (HE 26/2016 vp) eduskunnalle laiksi valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä. Lailla toteutettaisiin valtion oikeusaputoimistojen rakenneuudistus siten, että muutoksen jälkeen Suomessa olisi kuusi virastona toimivaa oikeusapu- ja edunvalvontapiiriä. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirissä sijaitsevat tietyt määrät oikeusaputoimistoja ja edunvalvontatoimistoja, joilla olisi tietyt määrät toimipaikkoja. Oikeusaputoiminta ja edunvalvontapalvelut muodostettaisiin rinnakkaisiksi toiminnoksi. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2016.

● Hallituksen esitys (HE 28/2016 vp) eduskunnalle laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta ja kumottavaksi voimassa oleva samanniminen laki. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia sekä eräitä niihin liittyviä lakeja. Esityksen tarkoituksena on tehdä Euroopan unionin niin sanotun arvopaperikeskusasetuksen voimaantulosta johtuvat välttämättömät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2016.

● Hallituksen esitys (HE 29/2016 vp) eduskunnalle verotusmenettelyn ja veronkannon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä sekä uusi veronkantolaki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta sekä apteekkiverolaki, joilla korvattaisiin nykyiset työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettu laki sekä apteekkimaksusta annettu laki. Verotililaki ehdotetaan kumottavaksi. Verohallinnon kantamia oma-aloitteisia veroja koskevan menettelyn yhtenäistämiseksi ja sääntelyn selkeyttämiseksi oma-aloitteisten verojen yleiset menettelysäännökset kootaisiin uuteen oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylakiin. Oma-aloitteisten verojen ilmoittamisessa otettaisiin käyttöön pakollinen sähköinen ilmoittaminen. Pidennettyjen verokausien soveltamisalaa laajennettaisiin ja niiden soveltamisalaa laajennettaisiin muutettaisiin nykyistä joustavimmiksi. Oma-aloitteisten verojen seuraamusjärjestelmää uudistettaisiin ja yhtenäistettäisiin. Samalla otettaisiin käyttöön veroilmoituksessa olevan virheen korjaamista koskevat kevennetyt menettelyt. Kaikkien Verohallinnon kantamien verojen verotuksen muuttamista, veron määräämistä

ja muutoksenhakua koskevat säännökset yhtenäistettäisiin. Määräaika viranomaisaloitteiselle verotuksen muuttamiselle ja verovelvollisen muutoksenhakuun olisi pääsääntöisesti kolme vuotta. Verotukseen haettaisiin muutosta kaikissa Verohallinnon tehtävälään kuuluvissa veroissa aina ensiasteena verotuksen oikaisulautakunnalta. Ennakkopäätösvalitus laajenisi koskemaan kaikkia verolajeja. Uudessa veronkantalaisissa säädettäisiin kaikkien Verohallinnolle suoritettavien verojen ja maksujen kannossa, maksamisessa ja perinnässä sovellettavasta menettelystä. Samalla verojen kanto- ja perintämenettelyjä uudistettaisiin. Apteekkiveroon liittyvät tehtävät siirrettäisiin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta ja aluehallintovirastoilta Verohallinnolle. Elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia muutettaisiin siten, että apteekkivero säädettäisiin elinkeinotulosta vähennyskelpoiseksi menoksi. Lisäksi lääkelaisissa huomioitaisiin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen tiedonsaantioikeudet. Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi menettelysäännösten yhdenmukaistamisesta ja sääntelyrakenteen uudistamisesta johtuvat muutokset useisiin muihin lakeihin. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2017.

● Hallituksen esitys (HE 32/2016 vp) eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kansainvälistä suojelua koskevat asiat ehdotetaan käsiteltävän tuomioistuimissa kiireellisinä. Hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehtävien kansainvälisen suojelun saamista koskevien valitusten muutoksenhakuaikojen lyhennettäisiin. Korkeimman hallinto-oikeuden valitusluvan myöntämisperusteita ulkomaalaisasioissa tarkistettaisiin. Hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoja tarkistettaisiin. Ulkomaalaiselle annettava oikeusapua rajoitettaisiin hänen tekemäänsä kansainvälistä suojelua koskevaa asiaa hallintovaiheessa käsiteltäessä. Oikeusapua antavien avustajien kelpoisuusvaatimuksia tarkistettaisiin.

Kansainvälistä suojelua koskeville asioille voitaisiin jatkossa säätää kiinteät asiakohtaiset palkkiot valtioneuvoston asetuksella. Ulkomaalaisrekisteristä annettua lakia muutettaisiin tarkoituksin tehostaa ja sujuvoittaa ulkomaalaisasioiden käsittelyä.

● **Hallituksen esitys (HE 33/2016 vp) eduskunnalle laeiksi yhdistyslain, yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n sekä uskonnonvapauslain muuttamisesta**

Yhdistyslakiin ehdotetaan säännöksiä viranomaisaloitteisesta toimimattomien yhdistysten rekisteripoistosta. Lisäksi selvennetään yhdistyksen purkamista ja päätöksen pätemättömyyttä sekä helpotetaan rekisteri-ilmoituksia ja yhdistysrekisterin ajan tasalla pitämistä. Lisäksi ehdotetaan vähäisiä teknisiä muutoksia yritys- ja yhteisötietolakiin ja uskonnonvapauslakiin. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 38/2016 vp) eduskunnalle laiksi pakko- huutokaupalla myytävien kiinteistöjen lunastamisesta valtiolle annetun lain kumoamisesta**

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi pakko- huutokaupalla myytävien kiinteistöjen lunastamisesta valtiolle annettu laki. Perusteena kumoamiselle on lain tarpeettomuus ja hallitusohjelman mukainen turhan sääntelyn purkamisen. Laki on säädetty vuonna 1938 ja sen säännöksille oli tuon ajan taloudellisessa tilanteessa tarvetta. Lain säännöksille ei nykyisin ole tarvetta asunnon turvaamisen tai valtion maahankintojen kannalta.

● **Hallituksen esitys (HE 39/2016 vp) eduskunnalle laiksi työntekijöiden lähettämistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki työntekijöiden lähettämistä. Samalla kumottaisiin lähetetyistä työntekijöistä annettu laki. Laissa olisivat säännökset Suomeen lähetettyjen työntekijöiden vähimmäistyöehtoista, lähettävän yrityksen velvollisuuksista, tilaajan velvollisuuksista, työsuo-

jeluviranomaisten yhteistyöstä ja toimivaltuuksista sekä taloudellisten hallinnollisten seuraamusten ja sakkojen valtioiden rajat ylittävistä täytäntöönpanosta. Lisäksi muutettaisiin työsuojelulakia, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettua lakia, sakan täytäntöönpanosta annettua lakia, verotusmenettelystä annettua lakia, työturvallisuuslakia ja ulkomaalaislakia. Lailla pantaisiin täytäntöön palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämistä työhön toiseen jäsenvaltioon koskevan direktiivin täytäntöönpanodirektiivi.

● **Hallituksen esitys (HE 40/2016 vp) eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta. Laki olisi horisontaalinen tiettyjä tuotesektoreita koskeva valvonnan yleislaki. Ehdotettava laki on keskeinen osa kansallisen tuotesääntelyuudistuksen kokonaisuutta ja riippuvainen sen soveltamisalaan kuuluvien sektorilakien voimaantulosta. Euroopan unionin tuotedirektiivien toimeenpano edellyttää, että direktiivit tulee pääasiassa panna täytäntöön 20.4.2016 lukien. Markkinavalvontalailla on tarkoitus luoda sen soveltamisalaan kuuluvilla tietyillä tuotesektoreilla kansallisesti yleiset ja yhdenmukaiset sääntelypuitteet markkinavalvonnalle sekä valvontaviranomaisten toimenpiteille tuotteiden ulkorajavalvonnassa tuotaessa tuotteita Suomeen Euroopan unionin ulkopuolelta. Lailla korvattaisiin nykyisen sektorikohtaisen tuotelainsäädännön säännökset markkinavalvonnasta. Horisontaalinen markkinavalvontalaki perustuu Euroopan unionin akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetukseen, jossa säädetään markkinavalvonnan vähimmäisvaatimuksista sekä direktiivipaketin tuotedirektiivien erityissääntelyyn Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä.

▶ VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

● **Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (153/2016)**

Asetus tuli voimaan 1.3.2016.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu laki (817/2015) tulee voimaan 1.3.2016. Lailla luodaan edellytykset sosiaalihuollon keskeisten ammattiryhmien ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiselle, rekisteröinnille ja valvonnalle. Lain tarkoituksena on edistää asiakasturvallisuutta ja tarkoituksenmukaisen ja toimivan tehtävä- rakenteen muodostamista sekä yhdenmukaistaa sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivia ammattihenkilöitä koskevaa sääntelyä. Asetus sisältää säännökset nimikesuojattavan ammattihenkilön ammattinimikkeestä, ulkomailla koulutuksen suorittaneelta henkilöltä korvaavana toimenpiteenä edellytettävästä sopeutumisajasta ja kelpoisuuskoikeesta, hakemuksen liitteistä EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksensa suorittaneiden osalta sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan kokoonpanosta ja tehtävistä. Asetuksella määritellään nimikesuojattavaksi ammattinimikkeeksi lähihoitaja, jolloin tähän ammattiryhmään kuuluvat henkilöt ovat rekisteröinnin ja valvonnan suhteen yhtenäisessä asemassa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lisäksi nimikesuojattuja ammattinimikkeitä ovat ammattihenkilölain siirtymäsäännöksen (32 § 4 mom.) perusteella lähihoitajan tutkintoa edeltäneet kouluasteiset tutkinnot kodinhoitaja ja kehitysvammaistenhoitaja. Ammattihenkilölain 31 §:n mukaan valtioneuvosto asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita sosiaalihuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Asetuksen 7 ja 8 §:ssä on tarkemmat säännökset neuvottelukunnan kokoonpanosta ja tehtävistä. Neuvottelukunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 31 §:ssä säädetään, muun muassa seurata ja

arvioida sosiaalihuollon ammattihenkilöiden osaamis- ja koulutus- tarpeita ja edistää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitaidon ja koulutuksen kehittymistä sekä seurata ja arvioida sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työn- jaon kehittämistarvetta sekä edistää tarkoituksenmukaisen tehtävärakenteen luomista.

● **Valtioneuvoston asetus Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 ja 5 §:n muuttamisesta (154/2016)**

Asetus tuli voimaan 1.3.2016.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu laki (817/2015) tulee voimaan 1.3.2016. Lain 15 §:n mukaan Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastossa on sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valvontaa varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastosta annetulla valtioneuvoston asetuksella. Nykyisen terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan tehtävät laajenevat näin ollen sosiaalihuoltoon. Valvontalautakunnan tehtävien laajenemisesta johtuvat muutokset tehdään asetuksen 4 §:n 1 momenttiin ja 5 §:ään. Asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetään aikaisemman terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan sijasta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnasta. Asetuksen 5 §:n 1 momenttia muutetaan siten, että siinä säädetään valvontalautakunnalle jo aiemmin valvottavaksi kuuluneiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden lisäksi myös sosiaalihuollon ammattihenkilöitä koskevasta valvonnasta. Lautakunnan kokoonpanoa täydennetään sosiaalihuollon asiantuntemusta omaavalla jäsenellä. Näin ollen lautakunnassa tulee olemaan nykyisen neljän jäsenen sijasta viisi jäsentä, joista yhden tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta sekä yhden sitä ammattialaa, jonka harjoittajaa koskeva asia kulloinkin on käsiteltävänä.

● **Valtioneuvoston asetus tutkimus- ja innovaationeuvostosta (162/2016)**

Asetus tuli voimaan 1.4.2016.

Voimassa oleva asetus korvataan uudella, samannimisellä asetuksella. Neuvoston jäsenmäärää ja tehtäviä vähennetään siten, että tehtävien strateginen ulottuvuus ja uusien aloitteiden tekeminen korostuvat. Neuvosto on Suomen hyvinvointia, sivistystä, kasvua ja kilpailukykyä tukevan tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kehittämistä varten. Sen tehtävänä on tukea valtioneuvostoa pitkäjänteisen tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kehittämisessä ja yhteensovittamisessa sekä seurata alan kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muutoksia ja tehdä tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaan liittyviä aloitteita. Ministerijäseniä on jatkossa neljä, kun heitä tällä hetkellä voi olla enimmillään yhdeksän. Puheenjohtajana on nykyiseen tapaan pääministeri, samoin varapuheenjohtajat ovat samat: opetus- ja kulttuuriministeri ja elinkeinoministeri. Muiden jäsenten määrä on viisi. Heidän tulisi edustaa laajalajaisesti tutkimus- ja innovaatio- toiminnan asiantuntemusta. Jaostoja ei ole, mutta neuvosto voi kutsua kokouksiinsa asiantuntijoita. Erillisestä sihteeristöstä luovutaan. Neuvoston asioiden valmistelusta vastaavat jatkossa valtioneuvoston kanslia, opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen Akatemia ja Innovaatio- hoitokeskus Tekes yhteisesti. Valmistelun koordinoitua varten on näiden valmistelijoiden yhteistyöryhmä, jota johtaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Valmistelussa hyödynnetään myös muita alan asiantuntijoita nykyistä laajemmin. Puheenjohtajana toimiva pääministeri tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja hyväksyy esityslistan.

● **Valtioneuvoston asetus vahvan sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajien luottamusverkostosta (169/2016)**

Asetus tuli voimaan 18.3.2016 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran 1.5.2017.

Asetuksessa annetaan tarkempia säännöksiä vahvan sähköisen

tunnistuspalvelun tarjoajien luottamusverkoston hallinnollisista käytännöistä, teknisistä rajapinnoista ja hallinnollisista vastuista.

● **Valtioneuvoston asetus oikeustulkki- ja rekisteristä (177/2016)**

Asetus tuli voimaan 1.4.2016.

Laki oikeustulkki- ja rekisteristä (1590/2015) tulee voimaan 1.4.2016. Lailla pannaan täytäntöön oikeutta tulkki- ja käännöksiin rikosoikeudellisissa menettelyissä koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/64/EU siltä osin kuin se koskee direktiivissä tarkoitettujen tarvittavan pätevyyden omaavien itsenäisten tulkki- ja rekisterin perustamista. Oikeustulkki- ja rekisteristä annetun lain nojalla säädetään valtioneuvoston asetus oikeustulkki- ja rekisteristä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin oikeustulkki- ja rekisterilautakunnan päätöksenteosta ja asioiden käsittelystä oikeustulkki- ja rekisterilautakunnassa, oikeustulkki- ja rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä olevan kirjallisen vakuutuksen sisällöstä, oikeustulkki- ja rekisterin ylläpitämisen osoittamisesta sekä rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä olevista oikeustulkki- ja rekisterin opinnoista ja tulkkien rekisteriin merkitsemisestä annettavan todistuksen sisällöstä.

● **Valtioneuvoston asetus sähkötoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (217/2016)**

Asetus tulee voimaan 1.5.2016.

Asetuksella annetaan tarkentavat säännökset sähkömarkkinoiden osapuolten tasevastuusta, sähkötoimitusten alkamiseen ja päättämiseen liittyvistä ilmoituksista sekä sähkötoimitusten selvityksestä. Sähkökauppojen selvityksessä siirrytään yhteispohjoismaiseen taseselvitysmalliin. Keskitetyt taseselvityspalvelut tarjotaan Suomen, Ruotsin ja Norjan sähkömarkkinaosapuolille Suomesta käsin yhdestä pisteestä siitä riippumatta, missä maassa nämä toimivat. Osuusvoimalaitosten tuotannon jakaminen osakkaille tapahtuu jatkossakin nykyisen menette-

lyn mukaisesti avoimina toimituksina. Tuottajien tasapuolisen kilpailuaseman varmistamiseksi tuotannon jako-osuuksiin ei kuitenkaan saa tehdä enää muutoksia tuotantosuunnitelmien ilmoituksen jättämisaikojen jälkeen. Lisäksi annetaan tarkemmat säännökset sähkötaseiden korjaamisesta myyjänvaihtolanteissa sekä täsmennetään myyjänvaihtoon liittyvän tiedonvaihdon menettelytapoja, kun kuluttaja käyttää etä- ja kotimyyntiin liittyvää peruutus-oikeuttaan tai, kun sähkönkäyttäjät kiistää sähkömyyntisopimuksen syntymisen uuden myyjän kanssa. Sähkönkäyttöpaikalla tuotettu sähkö voidaan myydä myös eri osajalle kuin kulutukseen toimitettavan sähkön myyjälle. Pienimuotoisen sähköntuotannon osalta erillistä mittauslaitteistoa vaaditaan jatkossa vasta nimellisteholtaan yli 100 kilovolttiampeerin sähköntuotantolaitteistolta sähköverovelvollisuutta koskevan sääntelyn mukaisesti.

➔ MIETINNÖT YM.

● Oikeusministeriön asettama työryhmä julkisti 3.3.2016 mietintönsä Vesilain käyttöoikeussääntelyn uudistamisesta

Työryhmä ehdottaa vesilain käyttöoikeussääntelyn tarkistamista niin, että sääntely on yhdenmu-kaista perustuslain kanssa. Lisäksi työryhmä ehdottaa, että erilaisten putkien ja johtojen vetäminen joki-en alitse poistettaisiin säännömu-kaisen luvanvaraisuuden piiristä. Jatkossa pääsääntöisesti riittäisi, että hankkeista tehdään ilmoitus viranomaiselle hankkeen rekiste-riin merkitsemiseksi. Nykyisen ve-silain käyttöoikeussääntely nojau-tuu ns. valtuuslakiin, joka on sää-detty perustuslain säätämisyjärjes-tyksessä. Hyväksyessään nykyisen vesilain eduskunta edellytti halli-tuksen ryhtyvän toimenpiteisiin valtuuslain kumoamiseksi. Työ-ryhmän ehdottaman muutoksen myötä valtuuslaki voitaisiin ku-mota. Mietintö on osoitteessa http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1456985903786/Files/OMML_8_2016_Vesilaki_86_s.pdf.

➔ KORKEIN OIKEUS

KKO:2016:7

Maankäyttö- ja rakennuslaki – Kunnan lunastusoikeus asemakaava-alueella

Kaupunki oli vaatinut maankäyttö- ja rakennuslain 96 §:n 1 momentin nojalla valtion omistaman asemakaavan mukaisen yleisen rakennuksen tontin lunastamista. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin – ettei lunastusta estänyt se, että valtio omisti tontin, mutta – ettei kaupungilla kuitenkaan ollut oikeutta lunastaa tonttia, koska sitä ei ollut selvästi asemakaavassa tarkoitettu kaupungin tarpeisiin.

MRL 96 § 1 mom

KKO:2016:8

Tuomioistuimen toimivalta – Tuomioistuin- vai hallintoriita-asia Maankäyttö- ja rakennuslaki – Maankäyttösopimus

Kunta ja kiinteistönomistaja olivat tehneet maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettua asemakaavoitusta ja sen toteuttamista koskevan maankäyttösopimuksen, jossa oli sovittu muun muassa maanomistajan suoritettavasta maankäyttömaksusta. Kiinteistönomistajan kannevaatimukset, jotka koskivat sopimuksen mitättömäksi ja pätemättömäksi julistamista sekä sovitte- luita, kuuluivat yleisen tuomioistuimen tutkittavaksi.

MRL 91 b §
OikTL 32 §
OikTL 33 §
OikTL 36 §

KKO:2016:9

Ulosottokaari – Ulosottovalitus Turvaamistoimi – Vakuus

A ja B vaativat turvaamistoimihakemuksissaan, että C:tä, D:tä ja E:tä kielletään sakon uhalla saartamasta A:n ja B:n alusta. Käräjäoikeus määräsi vastaajia kuulematta väliaikaisen turvaamistoimen. Kihlakunnanvouti päätti turvaamistoimen täytäntöönpanosta ja hyväksyi yhteisen hakijavakuuden määrän. Aluksen poistuttua sata-

masta A ja B peruuttivat turvaamistoimihakemuksensa.

A ja B vaativat käräjäoikeudessa kihlakunnanvoudin vakuuden hyväksymistä koskevan päätöksen kumoamista ja vakuuden palauttamista tai sen määrän alentamista. Käräjäoikeus hylkäsi valituksen. Hovioikeus katsoi A:n ja B:n valituksesta, ettei turvaamistoimen hakemisesta tai täytäntöönpanosta ollut aiheutunut oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettua vahinkoa tai kuluja ja määräsi vakuuden palautettavaksi.

Kysymys vakuuden palauttamisen edellytyksistä, kun määräaika vahingon ja kulujen korvaamista koskevan kanteen nostamiselle ei ollut vielä kulunut umpeen sekä siitä, mitä vahinkoja ja kuluja vakuudella oli turvattava.

OK 7 luku 11 §
OK 7 luku 12 §
UK 3 luku 45 §
UK 8 luku 2 §

KKO:2016:10

Sopimus – Sopimuksen tulkinta Oikeustoimi – Oikeustoimen tulkinta Yleiset sopimusehdot Pankki Korko

Velkakirjan yleisen ehdon mukaan pankilla oli oikeus korottaa velasta perittävää marginaalia, jos se oli perusteltua pankin lisääntyneiden varainhankinnan kustannusten tai muiden lisääntyneiden kustannusten takia, joita pankki ei kohtuudella voinut ennakoida velkakirjaa allekirjoitettaessa. Kysymys siitä, miten ilmaisu "pankin varainhankinnan kustannukset" oli tulkittava ja oliko näiden kustannusten näytetty lisääntyneen ehdon tarkoittamalla tavalla.

KKO:2016:11

Kilpailu – Kielletty kilpailunrajoitus – Vahingonkorvaus – Vanhentuminen Velan vanhentuminen – Korvaus-velan vanhentuminen

A oli myynyt raakapuuta yritys X:lle vuosina 1997 – 2004. Markkinaoikeus oli 3.12.2009 antamassaan päätöksessä katsonut, että X ja yritykset Y ja Z olivat yhdessä mainittuina vuosina tietoja vaihtamalla ja raakapuun ostomarkkinat jakamalla menettelleet kilpailunra-

joituksista annetun lain (480/1992) vastaisesti. A vaati 20.12.2011 vi-
rille tulleella kanteella yrityksiltä
mainitun lain 18 a §:n perusteella
vahingonkorvausta katsoen, että
hänen X:lle myymänsä puun hinta
oli kielletyn kilpailunrajoituksen
vuoksi jäänyt alemmaksi kuin mitä
se olisi ollut kilpailluilla markki-
noilla.

Asiassa oli kysymys 1.10.1998
voimaan tulleen kilpailunrajoitus-
lain 18a §:n 3 momentissa (303/
1998) säädetyn korvausvaatimusta
koskevan viiden vuoden kanne-
ajan alkamisesta. Arvioitavana oli
se, milloin A oli saanut tai hänen
olisi pitänyt selonottovelvollisuus-
tensa perusteella hankkia sellaiset
tiedot kilpailunrajoituksesta ja siitä
hänelle aiheutuneesta vahingosta,
että hän olisi voinut nostaa kan-
teen. Arvioinnissa oli otettava huo-
mioon, millaiset tosiasialliset mah-
dollisuudet hänellä oli ollut yritysten
menettelyn ja vahingon selvittä-
miseen. Korkein oikeus katsoi,
että Kilpailuviraston 21.12.2006 te-
kemä seuraamusmaksuesitys ja
sitä koskeva tiedote olivat sisältä-
neet tällaista tietoa menettelyn kiel-
letystä luonteesta, ajallisesta ulot-
tuvuudesta, alueellisesta kattavuus-
desta ja menettelyyn osallistuneista
yrityksistä. Velan vanhentumista
annetun lain 7 §:n 2 momentissa
tarkoitettua määräaikaa ei sovellet-
tu kilpailunrajoituslain 18a §:n
3 momentin rinnalla. A:n katsottiin
nostaneen mainittuun perustee-
seen nojautuvan kanteensa ajoissa.
Niistä puukaupoista, joissa kaup-
pahinnasta tai sen määräytymispe-
rusteesta oli sovittu aikaisemmin
kuin 1.10.1998, vaaditun vahingon
korvaaminen ei voinut perustua
kilpailunrajoituslain 18a §:ään.

L kilpailunrajoituksista (480/1992)
18a § 3 mom (303/1998)
VanhL 7 § 2 mom

KKO:2016:12

Työsopimus – Työsuhde-etuudet – Syrjintä Lakko Ennakkopäätösvalitus

Yhtiön tulospalkkiojärjestelmään
sisältyneen rajoitusehdon mukaan
osallistuminen laittomaan työtaiste-
luun poisti henkilöltä oikeuden
tulospalkkioon siltä kaudelta, jolle
laiton työtaistelutoimenpide koh-
dentui. Yhtiön työntekijät olivat
työrauhavelvoitteen voimassaolo-

aikana ryhtyneet työnseisauksiin,
joiden johdosta yhtiö oli evännyt
tulospalkkiota työnseisauksiin osal-
listuneilta.

Korkeimman oikeuden ratkai-
susta ilmenevillä perusteilla kat-
sottiin, että työnseisaukset eivät ol-
leet ammattiyhdistyksen toimeen-
panemia, vaan että työtaistelutoi-
menpiteissä oli ollut kysymys
työntekijöiden omasta toiminnas-
ta, joka ei ollut yhteydessä amma-
tillisen järjestäytymisen vapau-
teen. Yhtiö ei ollut toiminut syrjin-
täkiellon eikä yhdistymisvapau-
den käytön estämisen ja rajoittami-
sen kiellon vastaisesti evätessään
tulospalkkiot.

TSL 2 luku 2 § 1 mom (23/2004)
TSL 12 luku 1 §
TSL 13 luku 1 §
PL 13 §

KKO:2016:13

Työsopimus – Työsuorituksen estyminen – Uudelleen sijoitta- minen Lojaliteettivelvollisuus

Turvatarkastajana työskentelevältä
K:lta oli otettu väliaikaisesti pois
henkilökortti, jonka voimassaolo oli
edellytyksenä turvatarkastajana
työskentelylle. K:n työnantaja S Oy
oli keskeyttänyt K:n työnteon, kun-
nes hän sai henkilökortin takaisin.
K:lle ei ollut maksettu palkkaa
työnteon keskeytyksen ajalta.

Kun S Oy ei ollut selvittänyt,
millaisiin työtehtäviin K olisi voitu
työnteon keskeytyksen välttämise-
ksi sijoittaa, eikä yksilöidysti tar-
jonnut K:lle muuta työtä, S Oy vel-
voitettiin suorittamaan K:lle va-
hingonkorvausta tästä laiminlyön-
nistä aiheutuneesta ansionmene-
tyksestä. (Ään.)

TSL 12 luku 1 § 1 mom

KKO:2016:14

Väliaikainen turvaamistoimi Muutoksenhaku - Kantelu

Työehtosopimuksen voimassa ol-
lessa työntekijäjärjestö oli aloittanut
lakon työnantaja F:n yrityksessä. F
haki käräjäoikeudessa väliaikaista
turvaamistoimenpidettä, jolla lak-
ko kielletään. Korkeimman oikeu-
den päätöksestä ilmenevin perus-
tein työntekijäjärjestöillä oli oikeu-
dellista tarvetta saada kanteluteitse
tutkituksi kysymys väliaikaisen
turvaamistoimenpiteen laillisuu-

desta. Koska lakon kieltävää kiello-
tuomiota ei voitu antaa käräjäoi-
keudessa eikä muussakaan menet-
telystä, käräjäoikeuden olisi tullut
jättää hakemus tutkimatta. (Ään.)

KKO:2016:15

Työsopimus – Työsopimuksen päättämisen – Työsopimuksen irtisanominen

Työnantajalla oli ollut taloudelliset
ja tuotannolliset syyt irtisanoa yksi
kolmesta samaa työtä tehneestä
työntekijästä. Työnantaja oli koh-
distanut irtisanomisen A:han sillä
perusteella, että A oli yli seitsemän
kuukautta aiemmin pyytänyt tulla
irtisanotuksi. A ei tosiasiaa ollut
halunnut irtisanomistaan.

Korkein oikeus katsoi, että irti-
sanomisen kohdistaminen A:han
tämän kanssa aiemmin käytyjen
yleisluontoisten keskustelujen pe-
rusteella oli epäasiallista ja myös
työnantajan lojaliteettivelvoitteen
vastaista. Työsopimuksen irtisano-
miselle ei siten ollut työsopimus-
lain 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettua
asiallista ja painavaa syytä.

TSL 7 luku 1 §
TSL 7 luku 3 §

KKO:2016:16

Tavaramerkki – Laajalti tunne- tun tavaramerkin suoja

Verkkokauppa.com Oyj:lle oli
15.10.2004 rekisteröity sanamerk-
kinä tavaramerkki Verkkokaup-
pa.com. Oy Waltic Ab oli käyttänyt
elinkeinotoiminnassaan sille vuon-
na 2009 myönnettyä verkkotun-
nusta veneilijanverkkokaup-
pa.com ja tunnusmerkkiä, joka si-
sälsi tekstin Veneilijän verkko-
kauppa.com.

Kysymys siitä,
– oliko Verkkokauppa.com ta-
varamerkkilain 6 §:n 2 momentissa
tarkoitettu laajalti tunnettu tavara-
merkki,
– olivatko Oy Waltic Ab:n käyt-
tämät verkkotunnus ja tunnus-
merkki samankaltaisia kuin sanot-
tu tavaramerkki ja
– loukkasiko niiden sanotunlai-
nen käyttö tavaramerkin haltijan
oikeutta lainkohdassa tarkoitettulla
tavalla.

TavaramerkkiL 6 § 2 mom
Tavaramerkkidirektiivi (2008/95/
EY) 5 art 2 kohta

KKO:2016:17

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Ennakkoratkaisuperuste Salassapitorikos Todistelu

Käräjäoikeus oli myöntänyt poliisilaitokselle telekuunteluluvan kuunnella A:n liittymiä 3.10.2012–17.1.2013, koska A:ta epäiltiin osallisuudesta törkeään huumausainerikokseen. Syyttäjä vaati rangaistusta A:lle 19.12.2012–3.1.2013 tehdystä yllytyksestä salassapitorikokseen ja B:lle salassapitorikoksesta. Syyttäjä vetosi näyttönä telekuuntelussa syntyneisiin tallenteisiin. Käräjäoikeus päätti 1.1.2014 voimaan tulleen pakkokeinolain perusteella, ettei tallenteita voitu käyttää todisteina, koska tallennetiedoissa oli kysymys ylimääräisestä tiedosta ja koska salassapitorikos ei ollut sellainen rikos, johon telekuuntelu voitiin kohdentaa. Käräjäoikeus hylkäsi syytteet. Hovioikeus ei myöntänyt syyttäjälle jatkokäsittelylupaa.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että hovioikeuden olisi tullut myöntää jatkokäsittelylupa ennakkoratkaisuperusteella. (Ään.)

OK 25 a luku 11 § 1 mom
PakkokeinoL 10 luku 56 §

KKO:2016:18

Työsopimus – Työehtosopimuksen yleissitovuus Työehtosopimus

A oli työskennellyt erään yliopiston ylioppilaskunnan julkaiseman aikakauslehden toimittajana. Työsuhteen aikana ylioppilaskunta ei ollut ollut sidottu mihinkään työehtosopimukseen. A vaati ylioppilaskuntaa vastaan nostamassaan kanteessa lisää palkkaa sekä lomakorvauksia, koska hänelle olisi tullut maksaa hänelle ammatin ja työtehtävien perusteella yleissitovana noudatettavaksi tulevan lehdistöalan työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Ylioppilaskunta vastusti kannetta katsoen, että A:n vetoama työehtosopimus ei ollut tullut noudatettavaksi, koska ylioppilaskunta ei ole viestintäalan yritys.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että ylioppilaskunnan oli

tullut noudattaa A:n työsuhteessa yleissitovana asianomaista lehdistöalan työehtosopimusta, koska se oli teettänyt A:lla tässä työehtosopimuksessa tarkoitettua työtä.

KKO:2016:19

Työsopimus Kanneaika

Työnantaja vaati 4,5 vuotta työsuhteen päättymisen jälkeen nostamassaan kanteessa, että sen entinen työntekijä ja tämän työhön ottanut yritys velvoitetaan korvaamaan vahinko, joka oli aiheutettu työopimuslain vastaisella kilpaillevalla toiminnalla.

Koska työopimuslakiin perustuvat työnantajan vahingonkorvaussaatavat kuuluivat työopimuslain 13 luvun 9 §:n 3 momentissa säädetyn työsuhteen päättymisestä laskettavan kahden vuoden kanneajan piiriin, kanne hylättiin vanhentuneena.

TSL 13 luku 9 § 3 mom

KKO:2016:20

Vahingonkorvaus – Kannerajoitus – Julkisyhteisön korvausvastuu – Korvattava vahinko – Kärsimys Euroopan ihmis-oikeussopimus Perustuslaki – Perusoikeudet Ulkomaalainen

Poliisilaitos oli hylännyt N:n oleskelulupahakemuksen. Hallinto-oikeus ei ollut muuttanut päätöstä. Ulkomaalaisvirasto oli sen jälkeen määrännyt N:n karkotettavaksi. Ratkaisut olivat perustuneet siihen, että suojelupoliisi ei ollut puoltanut hakemusta. Suojelupoliisin lausunnon perusteet olivat valtion turvallisuuden vuoksi salaisia, eivätkä N taikka asiaa käsitelleet viranomaiset olleet saaneet niistä tietoa. Hovioikeus oli katsonut, että hallinto-oikeus oli menettänyt virheellisesti, kun se ei ollut ottanut selvää suojelupoliisin lausunnon perusteista, ja tuominnut N:lle vahingonkorvauslain nojalla korvausta kärsimyksestä.

Korkein oikeus katsoi, ettei hallinto-oikeuden menettelyn johdosta tehtyä korvausvaatimusta voitu vahingonkorvauslain 3 luvun 5 §:n kannerajoituksen vuoksi tutkia vahingonkorvauslakiin perustuvana. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla korvausta

tuomittiin kuitenkin N:n perus- ja ihmisoikeuksiin kohdistuneen loukkauksen johdosta. (Ään.)

KKO:2016:21

Euroopan unionin oikeus Kansainvälinen prosessioikeus – Bryssel I -asetus – Suomen tuomioistuimen toimivalta Yhteisomistus – Yhteisomistussuhteen purkaminen

Osa Espanjassa sijaitsevien omakotitalon ja kerrostaloasunnon yhteisomistajista teki käräjäoikeudelle yhteisomistussuhteiden purkamista koskevan hakemuksen, jossa vaadittiin uskotun miehen määräämistä myymään omakotitalo ja asunto ja jakamaan saatava kauppahinta yhteisomistajien kesken. Hakemus jätettiin tutkimatta, koska Espanjan tuomioistuimilla oli asiassa yksinomainen toimivalta.

Bryssel I -asetus (44/2001), 22 artikla 1 alakohta
YhtOmL 11 §

KKO:2016:22

Asuntokauppa – Asuntokauppalain soveltaminen – Uuden asunnon kauppa – Vahingonkorvaus

X Oy:n omistaman asunto-osa-kyhtiön kerrostalossa oli toteutettu laaja peruskorjaus, jossa sisäpinnojen ohella oli uusittu muun muassa parvekkeet sekä vesi- ja viemäriputkisto. X Oy oli myynyt asunnot korjausrakentamisaikana. Myöhemmin ilmeni, että rakennuksen alapohjassa ja viemäroinnissa oli vakavia vikoja ja että rakennuksen alapohjaa ei ollut tarkastettu ja korjattu niin kuin myyjä oli myyntiesitteessään ilmoittanut.

Korkein oikeus katsoi peruskorjauksen laajuuden ja ostajille annettujen tietojen perusteella, että kysymys oli ollut uudisrakentamiseen verrattavasta korjausrakentamisesta. Myyjä vastasi siten virheistä asuntokauppalain uuden asunnon kauppaa koskevien säännösten mukaan. Asunto-osa-kyhtiöllä oli kaupan kohteessa olevan virheen perusteella oikeus vaatia, että myyjä korvaa rakennuksen alapohjan korjaustyön.

AsuntokauppaL 4 luku 1 § 1 mom 2 kohta
AsuntokauppaL 4 luku 18 a §

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2016:19

Jätelaki – Siirtymäsäännös – Jätteenkuljetus – Jätteenkuljetusjärjestelmän valinta – Kunnallisvalitus – Sopimus yhteisestä jätehuoltokunnasta – Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus – Riittävät selvitykset

Kunnassa oli uuden jätelain voimaan tullessa pääosin voimassa vanhan jätelain mukainen sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä. Kunnan tuli uuden jätelain siirtymäsäännöksen mukaan määräajassa tehdä päätös kunnassa käyttöön otettavasta jätteenkuljetusjärjestelmästä. Toimivalta mainitun päätöksen tekemiseen oli kunnan jätehuoltoviranomaisena toimineella useamman kunnan yhteisellä jätehuoltolautakunnalla. Kuntien välisen sopimuksen mukaan jätteenkuljetusjärjestelmästä päätettäessä ei voitu poiketa asianomaisen kunnan kannasta.

Jätehuoltolautakunta päätti esittelijän esityksestä poiketen, että koko kunnan alueella otetaan käyttöön uuden jätelain mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Päätös oli kunnanvaltuuston jätehuoltolautakunnalle antaman lausunnon mukainen.

Uudessa jätelaissa säädetään niistä edellytyksistä, joiden täytyessä kunta voi päättää, että jätteenkuljetus voidaan järjestää kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Kuntien välisen sopimuksen määräyksellä ei siten ollut voitu syrjäyttää hallintolain mukaista selvitysvelvollisuutta ja niitä uuden jätelain säännöksiä, joiden perusteella jätehuoltolautakunnan päätöksen lainmukaisuutta oli arvioitava. Tähän nähden pelkästään kunnanvaltuuston kantaa ei voitu pitää riittävänä selvityksenä siitä, että koko kunnan alueella täytyisivät laissa asetetut edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle. Kun myös otettiin huomioon, että uuden jätelain mukaiset kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen käyttöönoton edellytykset olivat tiukemmat kuin vanhan

jätelain sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen käyttöönoton edellytykset, päätöksen lainmukaisuudesta ei voitu varmistua pelkästään sillä perusteella, miten käytössä ollut sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä oli kunnan arvion mukaan toiminut. Jätehuoltolautakunnan päätöksenteon varten laaditun selvityksen perusteella ei myöskään ollut mahdollista varmistua siitä, täyttyivätkö koko kunnan alueella uudessa jätelaissa kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle asetetut edellytykset.

Edellä lausuttu huomioon ottaen jätehuoltolautakunnan päätös ei ollut perustunut hallintolain tarkoitetulla tavalla riittäviin selvityksiin. Korkein hallinto-oikeus ei muuttanut hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta, jolla jätehuoltolautakunnan päätös oli kumottu.

Jätelaki (646/2011) 35 §, 36 § 1 momentti, 37 § 1 momentti, 149 § 4 momentti
Hallintolaki 31 § 1 momentti
Kuntalaki (365/1995) 90 § 2 momentti
Ks. myös KHO 2015:83

KHO:2016:20

Jätelaki – Jätteenkuljetus – Jätteenkuljetusjärjestelmän valinta – Kunnallisvalitus – Kunnan järjestämä jätteenkuljetus – Riittävät selvitykset

Uuden jätelain 149 §:n 4 momentin siirtymäsäännöksen mukaan kunnan tuli tarkastella jätteenkuljetuksen järjestämistä lain 37 §:n 1 momentissa säädettyjen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella niiden alueiden osalta, joissa jätteenkuljetus jätelain voimaan tullessa 1.5.2012 hoidettiin sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena. Kuntien yhteinen jätelautakunta oli päättänyt laatimensa selvitysten perusteella, että jätteenkuljetus jatkossa hoidetaan kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena kuuden sellaisen kunnan alueella, joissa oli aiemmin ollut voimassa sopimusperusteinen jätteenkuljetus.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että kunnan harkintavaltaa jätteenkuljetusjärjestelmää valittaessa oli uudella jätelailla rajoitettu siltä osin kuin kysymys on päätöksestä, jolla kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään jätelain 37 §:n mu-

kaisena kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Jätelaissa ei sitä vastoin ollut 149 §:n 4 momentin siirtymäaikaa koskevaa säännöstä lukuun ottamatta asetettu erityisiä edellytyksiä päätökselle, jolla siirrytään kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Uuden jätelain 37 §:n 1 momentin mukaan kunnan päätös kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta voi koskea kuntaa tai sen osaa. Laissa ei ollut tarkemmin kuvattu sitä, miten mainitun momentin mukaisia edellytyksiä tulee tarkastella silloin, kun tarkastelun kohteena on useiden kuntien muodostama yhteisen jätehuoltoviranomaisen toimialue. Säännös ei siten ollut esteenä kuntarajat ylittävälle tarkastelulle.

Jätelain 37 §:n 1 momentissa säädettyjen edellytysten tarkempi arviointi ei ollut jätelautakunnan päätöksen sisältö huomioon ottaen ollut tarpeen. Jätelautakunnan päätös oli siten perustunut hallintolain 31 §:n 1 momentissa edellytetyin tavoin riittäviin selvityksiin.

Jätelaki (646/2011) 35 §, 36 §, 37 § 1 momentti ja 149 § 4 momentti
Hallintolaki 31 § 1 momentti
Kuntalaki (365/1995) 90 § 2 momentti
Ks. myös KHO 2015:83.

KHO:2016:23

Palveluseteliyrittäjä – Palvelutuottajaluettelosta poistaminen – Valituskelpoisuus – Valitusoikeus – Kunnallisvalitus – Hallintovalitus

Sosiaali- ja terveyslautakunnan alainen viranhaltija oli tehnyt päätöksen, jolla hän oli poistanut X:n yrityksen kaupungin palveluseteliyrittäjien palvelutuottajaluettelosta. Sosiaali- ja terveyslautakunta hylkäsi X:n oikaisuvaatimuksen viranhaltijan päätöksestä.

Hallinto-oikeus poisti X:lle annetun muutoksenhakuohjauksen ja jätti X:n valituksen tutkimatta. Hallinto-oikeuden perustelujen mukaan hallinto-oikeus ei voinut tutkia palvelujen tuottajaluettelosta poistamista koskevaa, tosiasiallisen hallintotoiminnan luonteiseen toimeen kohdistuvaa valitusta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että viranhaltijan päätös sisälsi valituskelpoisen ratkaisun. Päätös

vaikutti X:n oikeuteen toimia kunnan palvelusetelyrittäjänä ja sillä oli merkitystä hänen elinkeinotoiminnassaan. X:llä oli oikeus hakea muutosta viranhaltijan päätökseen.

Koska lailla ei ole erikseen toisin säädetty, muutoksenhakuun sovellettiin kuntalain säännöksiä sellaisina kuin ne olivat voimassa viranhaltijan tehdessä päätöksensä. Hallinto-oikeuden olisi tullut tutkia X:n valitus lautakunnan päätöksestä kunnallisvalituksena. Asia palautettiin hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi.

Suomen perustuslaki 18 § 1 momentti ja 21 § 1 momentti
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 1 ja 2 §, 3 § 1 momentti 2 kohta, 4 § 2, 3 ja 4 momentti ja 5 § 1 ja 2 momentti
Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 momentti ja 6 § 1 momentti
Kuntalaki (365/1995) 88 §, 89 § 1 ja 2 momentti, 90 § 1 ja 2 momentti, 91 § ja 92 § 1 momentti

KHO:2016:28

Vammaispalvelu – Palveluasuminen – Vaikeavammaisen – Iäkäs henkilö

Vuonna 1922 syntyneen A:n avun tarve päivittäisissä toimissa oli runsasta ja jatkuvaa. Hänen hoitonsa ja huolenpitonsa oli järjestetty sosiaalihuoltolain mukaisena tehostettuna palveluasumisena. Asiassa oli kysymys A:n oikeudesta vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiseen.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että vammaispalvelulakiin perustuva palveluasuminen oli lakia säädettyä ollut tarkoitus rajata suppealle piirille. Tarkoituksena ei ollut ollut, että vammaispalvelulakiin perustuvaa palveluasumista tulisi järjestää suurelle joukolle sellaisia iäkkäitä henkilöitä, joiden hoidon ja huolenpidon tarve oli kunnissa tavanomaisesti järjestetty laitoshoidon vanhainkodeissa ja nyttemmin yleisesti myös sosiaalihuoltolain mukaisena tehostettuna palveluasumisena.

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (vanhuspalvelulaki) 3 §:n 2 kohdan määritelmän mukaan iäkkäällä henkilöllä tarkoitetaan tuossa laissa henkilöä, jonka fyysinen, kognitiivinen, psyykinen tai sosi-

aalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi taikka korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen johdosta.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että oikeudelle vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiseen ei ollut asetettu ikärajoja eikä se ollut iästä riippuvainen. Jos sosiaalihuollon asiakkaan avuntarve päivittäisistä toimista suoriutumiseksi kuitenkin johtuu vanhuspalvelulain 3 §:n 2 kohdassa kuvatusta toimintakyvyn heikkenemisestä, avun tarpeen ei voida katsoa johtuvan vammasta tai sairaudesta vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa ja vammaispalveluasetuksen 11 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei A:ta ollut pidettävä sellaisena vaikeavammaisena henkilönä, jolle kunnan tuli järjestää palveluasuminen vammaispalvelulain nojalla. A:n palveluntarve ei johtunut vammasta tai sairaudesta vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa ja vammaispalveluasetuksen 11 §:ssä tarkoitettulla tavalla, vaan hänen toimintakykynsä oli vuosien mittaan vähitellen heikentynyt korkean iän myötä.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1 §, 2 § ja 8 § 2 momentti
Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 11 §

KHO:2016:29

Sosiaalihuolto – Asiakasmaksu – Asumispalvelu – Tehostettu palveluasuminen – Pitkäaikainen laitoshoido – Päätöksen purkaminen

Vanhainkoti, jossa A asui, oli remontin yhteydessä muutettu kolmeksi tehostettua palveluasumista tarjoavaksi kodiksi. Ennen muutosta A:lta oli peritty sosiaalihuollon asiakasmaksua pitkäaikaisesta laitoshoidosta. Muutoksen jälkeen A:lta oli ryhdytty perimään sosiaalihuollon avopalvelujen maksuja. Hallinto-oikeus ei ollut pitänyt A:n saamaa hoitoa avohoidon, vaan oli katsonut, että A:n tehostetun palveluasumisen yksikössä saama hoito oli pidettävä sosiaalihuoltolaissa tarkoitettuna laitoshoidon ja maksu määrättävä tämän mukaisesti.

Korkein hallinto-oikeus purki sosiaali- ja terveyslautakunnan hakemuksesta hallinto-oikeuden päätöksen. Korkein hallinto-oikeus totesi, että A:n hoito ja huolenpito oli järjestetty tehostettuna palveluasumisena, jota on pidettävä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen kannalta avopalveluna. Asiassa saadusta selvityksestä ei ilmennyt, että A:n tarvitsemia ja hänelle tosiasiassa järjestettyjä palveluja ei voitaisi pitää sosiaalihuoltolaissa tarkoitettuina asumispalveluina. Asumispalveluyksikön toiminnasta saadun selvityksen perusteella toimintaa voitiin pitää tehostettuna palveluasumisena ja siten avohoidon palveluna. A:lta perittäviä maksuja ei tullut määrätä pitkäaikaisen laitoshoidon maksuina.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 1, 7 b ja 7 c §
Sosiaalihuoltolaki (710/1982) 22, 23 ja 24 §
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus avohoidon ja laitoshoidon määrittelyn perusteista (1806/2009)
Hallintolainkäyttölaki 63 § 1 momentti 2 kohta ja 63 § 2 momentti

KHO:2016:30

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennusvalvonta – Jakamaton kuolinpesä – Osakas – Velvoitteen kohdistaminen – Oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitetta

Jakamattoman kuolinpesän osakkaat oli velvoitettu kukin erikseen sakan uhalla rajoittamaan kuolinpesän omistamalla kiinteistöllä säilytettävien kuljetusliiketoimintaan käytettävien ajoneuvojen määrää.

Asiassa saadun selvityksen mukaan kuolinpesä ei harjoittanut kuljetusliiketoimintaa. Asiassa ei ollut myöskään esitetty selvitystä siitä, että kuolinpesän hallinnosta kiinteistön osalta olisi velvoitetta asetettaessa erikseen sovittu perintökaaren säännöksistä poikkeavasti. Tässä tilanteessa ja ilman muuta selvitystä ei voitu katsoa, että kullakin kuolinpesän osakkaalla olisi ollut oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitetta yksin. Päätös velvoitteen asettamisesta kumottiin.

Uhkasakkolaki 7 § 1 momentti
Perintökaari 18 luku 2 § 1 momentti
ks. KHO 2015:22, KHO 2015:23

Verotusasiat

KHO:2016:15

Elinkeinotulon verotus – Säännönmukainen verotus – Verotusmenettely – Veronkorotus – Verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuus – Ilmoittamatta jätetty tulo – Virheellinen veroilmoitus – Tahallisuus tai törkeä huolimattomuus – Konserniavustus

Yhtiö ei ollut ilmoittanut saamaansa 1 000 000 euron suuruista konserniavustusta pääverolomakkeellaan satunnaisina tuottoina, minkä johdosta yhtiö oli ilmoittanut elinkeinotoiminnan tappionsa konserniavustuksen verran liian suurena. Vaikka yhtiö oli ilmoittanut konserniavustuksen sen ilmoittamiseen tarkoitettulla lomakkeella 65, korkein hallinto-oikeus katsoi, että yhtiö oli antanut törkeästä huolimattomuudesta olennaisesti väärän veroilmoituksen verotusmenettelystä annetun lain 32 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla. Verovuosi 2011. Äänestys 3–2.

Laki verotusmenettelystä 32 §

KHO:2016:16

Elinkeinotulon verotus – Säännönmukainen verotus – Verotusmenettely – Veronkorotus – Verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuus – Ilmoittamatta jätetty tulo – Ilmoittamatta jätetty meno

A Oy oli ottanut tytäryhtiöltään lainaa noin 114,5 miljoonaa euroa 3,75 prosentin korolla ja lainannut näistä varoista edelleen emoyhtiölleen noin 89,4 miljoonaa euroa samalla korolla. Korjoja ei ollut maksettu. A Oy:n kirjanpitoon oli jäänyt kirjaamatta ja verovuodelta 2007 annetulla veroilmoituksella ilmoittamatta tytäryhtiöltä otetulle lainalle kertyneet korkomenot noin 3,4 miljoonaa euroa ja emoyhtiölle annetulle lainalle kertyneet korkotulot noin 2,7 miljoonaa euroa. Veronkorotusta oli määrätty ilmoittamatta jääneiden korkotulojen osalta verotusmenettelystä annetun lain 32 §:n 3 momentin perusteella 130 000 euroa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että verotusmenettelystä annetun lain 32 §:n 3 momentin mukaan veronkorotus määrätään tulon lisälylle määrälle. Kun nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa eli niin

sanotussa läpilainauksessa sekä kertyneet korkomenot että kertyneet korkotulot olivat jääneet kirjaamatta kirjanpitoon ja ilmoittamatta veroilmoituksella, näiden virheiden oli katsottava liittyvän toisiinsa siten, että niitä ei voitu arvioida erillisesti. Kun ilmoittamatta jääneet korkomenot olivat ylittäneet ilmoittamatta jääneet korkotulot, yhtiö oli antanut virheellisen veroilmoituksen omaksi vahingokseen. Veronkorotuksen määrämisen verotusmenettelystä annetun lain 32 §:n 3 momentin nojalla vain ilmoittamatta jääneiden korkotulojen perusteella ottamatta huomioon samasta virheestä johdettua ilmoittamatta jääneitä korkomenoja oli katsottava johtavan säännöksen tarkoituksen vastaiseen lopputulokseen. Näin ollen asiassa ei olisi tullut määrätä veronkorotusta mainitun pykälän 3 momentin perusteella. A Oy:n valitus hyväksyttiin ja asia palautettiin Verohallinnolle mahdollisen veronkorotuksen määrämiseksi verotusmenettelystä annetun lain 32 §:n 1 tai 2 momentin nojalla. Verovuosi 2007.

Laki verotusmenettelystä 32 §

KHO:2016:18

Henkilökohtaisen tulon verotus – Työsuhteeseen perustuva oikeus ostaa yhtiön osakkeita – Käypä arvo – Naken in naken ut – Substanssiarvo – Asiantuntijapalveluita tarjoava yhtiö – Asianajotoimisto – Osakassopimus

A oli vuonna 2009 ostanut 13 asianajotoimintaa harjoittavan B Oy:n osaketta kauppahinnoilla, jotka olivat vastanneet osakassopimuksessa niin sanotun naken in naken ut -periaatteen mukaisesti sovittua osakkeiden tasearvoa. Osakkeista 11 oli ostettu B Oy:ltä ja kaksi yhtiön osakkaana olleilta asianajajilta. Osakekauppojen jälkeen A oli omistanut yhtiön sadasta osakkeesta 13. Kaksi muuta osakasta olivat omistaneet yhtiön osakkeista kumpikin 42, ja kolme osaketta oli yhtiön itsensä hallussa.

Toimitetussa verotarkastuksessa osakkeiden käypä arvo oli määritetty yhtiön substanssi- ja tuottoarvojen keskiarvon perusteella. Verohallinto oli oikaissut A:n verotusta hänen vahingokseen ja lisännyt A:n verotettaviin ansiotuloihin ostettujen osakkeiden käy-

väksi arvoksi lasketun määrän ja A:n maksamien kauppahintojen erotuksen. Verotuksen oikaisulautakunta oli alentanut A:n verotettaviin ansiotuloihin lisätyn määrän vastaamaan verotarkastuksessa lasketun substanssiarvon ja A:n maksamien kauppahintojen välistä erotusta. Hallinto-oikeus oli hylännyt Veronsaajien oikeudenvallontayksikön oikaisulautakunnan päätöksestä tekemän valituksen.

Asiassa oli kyse yhtiöstä, joka tarjosi asiantuntijapalveluja ja jonka osakkaina oli näitä palveluja tarjoavia asiantuntijoita, joista yhdelläkään ei ollut määräysvaltaa yhtiössä. Osakassopimuksen ehtojen takia osakkeista ei voitu niitä myydessä saada substanssiarvoa korkeampaa hintaa. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi Veronsaajien oikeudenvallontayksikön valituksen, jossa oli vaadittu A:n verotettaviin ansiotuloihin lisätyn määrän korottamista osakkeiden substanssi- ja tuottoarvojen keskiarvojen ja osakkeista maksettujen kauppahinnan erotuksen mukaiseksi. Verovuosi 2009.

Tuloverolaki 29 § 1 momentti ja 61 §

KHO:2016:33

Ylimääräinen muutoksenhaku – Henkilökohtaisen tulon verotus – Ne bis in idem -periaate – Rinnakkaiset menettelyt

Verovirasto oli määrännyt vuonna 2006 verovuosilta 2002–2004 toimittamissaan jälkiverotuksissa A:lle veronkorotukset. Käräjäoikeus oli vuonna 2009 tuominnut A:n muun ohella ajalla 31.10.2000–28.1.2005 tehdystä törkeästä veropetoksesta. Jälkiverotus ja rikosasiassa annettu tuomio koskivat samoja tekoja. Menettely rikosasiassa oli päättynyt, kun korkein oikeus oli toukokuussa 2012 antamallaan tuomiolla hylännyt A:n valituksen. Menettely veronkorotusasiassa oli päättynyt syyskuussa 2012, kun korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt A:lle valituslupaa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimella oli A:n asiassa antamassaan tuomiossa katsonut, että asiassa oli rikottu Euroopan ihmisoikeussopimuksen seitsemännen lisäpöytäkirjan 4 artiklaa, koska A oli tuomittu samassa asiassa kahdesti eri menettelyissä. Ihmisoikeustuomioistuin oli velvoittanut Suomen valtion maksamaan A:lle korvausta

aineettomasta vahingosta. Ihmisoi-keustuomioistuin oli sen sijaan hylännyt A:n vaatimuksen siltä osin, kuin hän vaati korvausta aineellisesta vahingosta, koska Suomen hallitus oli asiassa esittänyt, että A:n oli mahdollista hakea veronkorotusten osalta purkua korkeim-
masta hallinto-oikeudesta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että purkuhakemuksen kohteena oleva päätös noudatti korkeimman hallinto-oikeuden silloista oikeuskäytäntöä (KHO 2011:41), jonka mukaan veronkorotusmenettelyn kanssa rinnakkainen rikosmenettely ei estänyt veronkorotuksen määräämistä. Myöskään ihmisoi-keustuomioistuimen A:n asiassa antamasta tuomiosta ei seurannut, että hallinto-oikeuden päätös, jota koskevan valituslupahakemuksen korkein hallinto-oikeus oli hylännyt, olisi purettava ja veronkorotukset poistettava. Verovuodet 1999, 2000 ja 2002–2004. Äänestys 3–2.

Hallintolainkäyttölaki 63
§ Verotusmenettelystä annettu laki 32 § (907/2001) 3 momentti ja 57 § 1 momentti (1558/1995)
Euroopan ihmisoikeussopimus 7. lisäpöytäkirja 4 artikla

KHO:2016:35

Ennakkoperintä – Ennakkonpidätys – Työnantajan sosiaaliturvamuksu – Palkka – Työkorvaus – Taloushallintopalveluja koskeva toimeksiantosopimus – Entinen talouspäällikkö

A hoiti B Oy:n talouspäällikön tehtäviä yhtiön työntekijänä vuosina 2007 ja 2008. A irtisanottiin vuonna 2008 ja B Oy:n emoyhtiö määräsi tehtävän ulkoistettavaksi. B Oy kilpailutti palvelun ja hyväksyi A Ky:n, jonka ainoa työntekijä ja vastuunalainen yhtiömies A oli, tekemän tarjouksen. A Ky ryhtyi hoitamaan B Oy:n palkanlaskennan ja kirjanpidon tekniset suoritteet sekä viranomaisilmoitukset ja yhtiön tulosraportit.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että B Oy:n A Ky:lle maksamia korvauksia ei ollut pidettävä ennakkoperintälain 13 §:n 1 momentissa tarkoitettuna A:lle maksettuna palkkana. Tapauksen olosuhteet eivät osoittaneet A:n työsuhteen keinotekoista muuttamista toimeksiantosuhteeksi. Tällä aiemalla työsuhteella ei siten ollut

merkitystä asiassa. Verovuodet 2009–2011. Äänestys 4–1.

Ennakkoperintälaki 13 § 1 ja 2 momentti sekä 25 § 1 momentti 1 kohta

► KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2016-1

Seksuaalirikos – Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö Seksuaalinen teko

A toimi peruskoulun opettajana ja 12-vuotias X oli tämän oppilas. X oli koulun tiloissa istunut A:n sylissä ja he olivat halanneet muutaman ker-
ran toisiaan. A oli lähettänyt X:lle viestejä, joissa hän oli kehunut X:n ulkonäköä, korostanut tämän erityisasemaa, kutsunut tätä lempi- ja hellittelynimillä ja kieltänyt tätä kertomasta yhteydenpidosta ulkopuolisille. A tuomittiin lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Kysymys siitä, onko A menettellyään syyllistynyt lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön.

VL:2016-2

Rattijuopumus

A oli kuljettanut moottorikäyttöistä ajoneuvoa käytettyään joitakin päiviä aikaisemmin kannabista. A:n veressä oli ajon jälkeen ollut sellaista kannabiksen vaikuttavan aineen aineenvaihduntatuotetta (karboksitetrahydrokannabinolia), jolla ei ollut vaikutusta kuljettajan ajokykyyn. Kysymys rattijuopumuksen tunnusmerkistön täyttymisestä.

VL:2016-3

Oikeudenkäyntimenettely – Oikeudenmukainen oikeudenkäynti – Poissaolo oikeudesta vastaaajana – Laillinen este

Törkeästä kavalluksesta ja väären-nyksestä 1 vuoden ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomittu A valitti hovioikeuteen ja vaati muun muassa, että syyte hylätään ja että rangaistusta ainakin alennetaan tai lievennetään. A pyysi pääkäsitte-
lytoimittamista ja ilmoitti haluavansa tulla itse kuulluksi asiassa. Hovioi-
keus päätti toimittaa pääkäsitte-
lytoimittamisen henkilökohtaisesti. Pääkäsitte-
lyperuutettiin ho-

vioikeudessa kaksi kertaa A:n ilmoitettua hovioikeudelle terveydentilastaan johtuvasta laillisesta esteestä. Kolmannella kerralla hovioikeus päätti, ettei A:n ilmoittamaa, samasta syytä johtuvaa estettä ollut ainakaan enää pidettävä laillisena esteenä ja että pääkäsitte-
lytoimittaminen ilman A:n henkilökohtaista läsnäoloa. Hovioikeuden mukaan A:n oli katsottava luopuneen oikeudestaan tulla henkilökohtaisesti kuulluksi hovioikeuden pääkäsitte-
lytoimittamisessa. Hovioikeus toimit-
ti pääkäsitte-
lytoimittamisen, jossa A:ta edusti hänelle määrätty puolustaja. Hovioikeus otti asianosaisten suostumuksin huomioon A:n käräjäoikeuden tuomioon kirjatun kertomuksen. Hovioikeus ei muuttanut käräjäoikeuden tuomiota muutoin kuin alentamalla rangaistuksen 8 kuukaudeksi vankeutta. Kysymys hovioikeuden menettelyn oikeellisuudesta.

VL:2016-4

Eurooppalainen pidätysmääräys Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen Syyteoikeus

A oli luovutettu eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella Vi-
rosta Suomeen epäiltynä kolmesta törkeästä varkaudesta. Pidätys-
määräyksen teonkuvausten mu-
kaan A oli Suomessa murtautunut liikkeisiin ja anastanut niistä omaisuutta. A:ta oli Suomessa syytetty avunannosta törkeisiin varkauksiin. Syytteen teonkuvausten mukaan A oli avustanut törkeistä varkauksista tekijänä syytettyä B:tä vuokraamalla auton Tallinnasta ja luovuttamalla sen B:n käyttöön rikosten tekoa varten. Kahdessa teossa A oli myös luovuttanut henkilökorttinsa B:n käyttöön mahdollistaen sen, että B käytti A:n henkilö-
tietoja matkustaessaan Suomeen rikosten tekoa varten. Kysymys siitä, oliko avunantoa törkeisiin varkauksiin koskevan syytteen tutkimiselle EU-luovuttamislaista johtuva este.

VL:2016-5

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa Metsästysrikos

Kysymys jatkokäsittelyluvan myöntämisen edellytyksistä metsästysrikosta koskevassa asiassa.

VL:2016-6

Velan vanhentuminen – Vanhentumisen katkaiseminen

Velkojan ennen velan viiden vuoden vanhentumisajan umpeen kulumista vireillepanema ulosottoasia oli 18.11.2005 päätynyt velallisen varattomuusesteeseen, eikä velallinen ollut saanut tietoa ulosottomenettelystä. Ulosottovirasto oli 28.6.2006 toimittanut velallisen valtuuttamalle henkilölle tämän pyynnöstä selvityksen velallista koskevista ulosottoperusteista. Kysymys siitä, oliko velan vanhentuminen tällä ulosottoviraston toimella katkaistu.

VL:2016-7

Oikeudenkäyntimenettely – Preklusio – Pääkäsitteily hovioikeudessa

Käräjäoikeus oli velvoittanut kiinteistön myyjän maksamaan ostajalle hinnanalennusta kiinteistössä todettujen virheiden vuoksi. Myyjä valitti hovioikeuteen ja vaati kanteen hylkäämistä. Ostaja vaati valituksen hylkäämistä ja vetosi vastauksessaan muun ohella siihen, että käräjäoikeuden tuomitsema hinnanalennus oli perusteltu, kun otettiin huomioon myös kaupan kohteessa käräjäoikeuskäsittelyn jälkeen todettu uusi virhe. Kysymys siitä, oliko ostajalla oikeus hovioikeudessa vedota uuteen virheeseen ja sitä koskevaan uuteen kirjalliseen todisteeseen kanteensa tueksi. Kysymys myös hovioikeuden velvollisuudesta toimittaa asiassa pääkäsitteilyä.

VL:2016-8

Pahoinpitely – Törkeä pahoinpitely Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen

B oli tietoisena HIV-infektiostaan ollut lukuisia kertoja suojaamattomassa sukupuoliyhteydessä avio puolisonsa A:n kanssa kertomatta tälle sairaudestaan. HIV-infektio oli tarttunut A:han. Kysymys B:n syyksi luetun pahoinpitelyn törkeysarviointista ja hänelle tuomitavasta rangaistuksesta.

VL:2016-9

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa

Vahingonkorvaus – Julkisyhteisön korvausvastuu

Käräjäoikeus velvoitti valtion suorittamaan A:lle korvaukseksi kotirauhan ja yksityisyyden rikkomisesta johtuvasta kärsimyksestä 2 000 euroa sillä perusteella, että kotietsinnän toimittaminen A:n asunnossa syyskuussa 2011 oli ollut selvitettävän rikoksen laatu huomioon ottaen pakkokeinolain sisältämän suhteellisuusperiaatteen vastaista. Lokakuussa 2011 toimitetun esitutkinnan osalta rikosepäilyille ei ollut ollut riittäviä perusteita eikä kotietsinnän toimitamiselle siten ollut pakkokeinolaisissa säädettyjä edellytyksiä. Valtio valitti hovioikeuteen ja pyysi jatkokäsittelylupaa muutospäätöksellä katsoen, että perustetta korvauksen tuomitsemiselle ei ollut ollut ja että tuomittu korvaus oli joka tapauksessa määrältään liian suuri. Jatkokäsittelylupaa pyydettiin myös tarkistus- ja ennakkopäätöspäätöksellä. Hovioikeus ei myöntänyt jatkokäsittelylupaa. Kysymys jatkokäsittelyluvan myöntämisen edellytyksistä.

VL:2016-10

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa Vahingonkorvaus – Julkisyhteisön korvausvastuu

Käräjäoikeus velvoitti valtion suorittamaan A:lle korvaukseksi kotirauhan ja yksityisyyden rikkomisesta johtuvasta kärsimyksestä 1 000 euroa sillä perusteella, että rikosepäilyille ei ollut ollut riittäviä perusteita eikä kotietsinnän toimitamiselle siten pakkokeinolaisissa säädettyjä edellytyksiä. Kotietsinnässä ei ollut myöskään menetely pakkokeinolain edellyttämällä tavalla, koska kotietsintä oli ilman erityistä aihetta toimitettu kello 21:n ja 6:n välisenä aikana. Etsintä oli lisäksi ollut selvitettävän rikoksen laatu ja etsinnän suorittamisen aika huomioon ottaen suhteellisuusperiaatteen vastaista. Valtio valitti hovioikeuteen ja pyysi jatkokäsittelyluvan myöntämistä muutospäätöksellä katsoen, että perustetta korvauksen tuomitsemiselle ei ollut ollut ja että tuomittu korvaus oli joka tapauksessa määrältään liian suuri. Jatkokäsittelylupaa pyydettiin myös tarkistus- ja ennakkopäätöspäätöksellä. Hovioikeus ei myöntänyt jatkokä-

sittelylupaa. Kysymys jatkokäsittelyluvan myöntämisen edellytyksistä.

VL:2016-11

Liikennevakuutus – Vakuutuksesta korvattava vahinko – Syy-yhteys

Kysymys siitä, onko 11.3.1982 tapahtuneessa liikenneonnettomuudessa vahinkoa kärsineelle aiheutunut pysyvänä haittana vaikea-aiovamma ja kaularankavamma.

VL:2016-12

Muutoksenhaku – Oikeudenkäyntimenettely Lainvalinta Lapsen elatus – Elatusavun muuttaminen

Lapset olivat kanteessaan käräjäoikeudessa vaatineet aikaisemmin vahvistetun elatusavun korottamista. Isä oli kiistänyt vaatimuksen ja vaatinut vastakanteessaan elatusavun alentamista. Muutettuun asumaan Saksaan lapset olivat peruuttaneet kanteensa. Käräjäoikeus oli välituomiossaan määrännyt, että isän vastakanteensa tarkoitetussa elatusavun alentamista koskevassa asiassa tuli soveltaa Suomen lakia, mihin ratkaisuun käräjäoikeus oli antanut muutoksenhakuohjauksen. Hovioikeus tutki lasten valituksen eikä muuttanut käräjäoikeuden välituomiota. Kysymys siitä, saiko lainvalintakysymyksestä annettuun käräjäoikeuden ratkaisuun hakea erikseen muutosta. Kysymys lisäksi lainvalinnasta elatusapuasiassa.

VL:2016-13

Vahingonkorvaus – Korvattava vahinko – Pysyvä haitta

A oli aiheuttanut palovamman B:n käsivarteen polttamalla sitä tupakansytyttimellä. Kysymys siitä, oliko B osoittanut, että hänelle oli aiheutunut pysyvä haitta, josta hän oli oikeutettu saamaan vahingonkorvausta.

VL:2016-14

Oikeudenkäyntimenettely Lapsen elatus – Elatusavun

muuttaminen
Oikeudenkäyntikulut

Äiti oli käräjäoikeuden lainvoimaisella päätöksellä velvoitettu suorittamaan lapsilleen elatusapua. Sittemmin lapset olivat muuttaneet äitinsä luokse asumaan ja vaatineet käräjäoikeudessa aikaisemmin vahvistetun elatusavun muuttamista siten, että isä velvoitetaan suorittamaan heille elatusapua. Lapset olivat lisäksi vaatineet isän velvoittamista korvaamaan heidän oikeudenkäyntikulunsa. Käräjäoikeus oli päätöksessään pääosin hyväksynyt lasten elatusapuvaatimuksen mutta hylännyt oikeudenkäyntikuluvaatimuksen. Käräjäoikeus ei ollut päätöksessään lausunut aikaisemmasta elatusapupäätöksestä. Hovioikeus lausui lasten valituksen johdosta, että kysymys ei ollut aikaisemmin vahvistetun elatusavun muuttamisesta eikä muuttanut käräjäoikeuden päätöstä. Kysymys alempien oikeuksien menettelyn oikeellisuudesta, kun ne eivät olleet päätöksissään lausuneet aikaisemmin vahvistetusta elatusavusta. Kysymys myös lasten oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta käräjäoikeudessa.

VL:2016-15

Halkominen

Halkomisen kohteena oli useasta tilasta muodostava tilakokonaisuus. Asianosaiset eivät ole sopineet halkomistavasta. Kysymys siitä, suoritetaanko halkominen tilushalkomisena vai kokonaisarvohalkomisena.

VL:2016-16

Kansainvälinen prosessioikeus – Suomen tuomioistuimen toimivalta
Kuljetussopimus

Yhtiö A oli sopinut rahdinkuljettaja B:n kanssa koneen kuljetuksesta Porista Sheffieldiin Englantiin A:n jälleenmyyjän varastoon. Kone oli kuljetettu osan matkaa meritse. Muuten kuljetus oli tapahtunut kuorma-autolla. Merikuljetuksen ajaksi kone oli purettu kuorma-autosta. Kone oli kadonnut kuljetuksen aikana merikuljetusosuuden jälkeen. Kysymys suomalaisen tuomioistuimen toimivallasta tutkia A:n ja A:n vakuutusyhtiö C:n

nostama vahingonkorvauskanne B:tä vastaan.

VL:2016-17

Työsopimus – Määräaikainen työsopimus

A Oy ja B olivat tehneet puitesopimuksen, jossa oli sovittu tarvittaessa työhön kutsuttavan työntekijän työsopimusten ehdoista. Tämän jälkeen B oli työskennellyt yhtiössä eri pituisina ajanjaksoina. Kysymys siitä, oliko B:n työsuhdetta pidettävä toistaiseksi voimassa olevana.

VL:2016-18

Oikeudenkäyntimenettely – Todistelu – Hyödyntämiskielto
Oikeus avustajaan – Rikosasian vastaaja – Esitutkinta
Itsekriminointisuoja

A oli kiinniotettuna, kun häntä kuulusteltiin epäiltynä tuhotyöstä ja murhan yrityksestä. A:lla ei ollut kuulustelussa avustajaa. A oli aikaisemmin tuomittu muun ohella alentuneesti syyntakeisena tehdyistä tuhotöistä. Kysymys A:n esitutkinnassa antamien lausumien käytämisestä näyttönä häntä vastaan.

VL:2016-19

Lapsen elatus – Elatusavun muuttaminen – Elatusavun palauttaminen

Lapsi oli äitinsä edustamana käräjäoikeudessa vaatinut aikaisemmin vahvistetun elatusavun korottamista, minkä vaatimuksen käräjäoikeus oli pääosin hyväksynyt. Hovioikeus oli isän valituksesta alentanut käräjäoikeuden tuomitsemaa elatusavun määrää ja määrännyt, että äiti oli lapsen edustajana velvollinen palauttamaan isälle sellaisen maksettavaksi määrätyn elatusavun ylittävän määrän, jonka isä oli käräjäoikeuden päätöksen perusteella mahdollisesti jo suorittanut. Kysymys edellytyksistä velvoittaa lapsen edustaja palauttamaan jo maksetut elatusavut.

VL:2016-20

Oikeudenkäynnin julkisuus – Oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuus
Oikeudenkäyntimenettely

Kysymys oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuudesta lapsen törkeää

seksuaalista hyväksikäyttöä koskevassa asiassa.

VL:2016-22

Tuomioistuimen toimivalta – Yleinen tuomioistuin vai merioikeus

A oli osallistunut kokous- ja ohjelmopalveluita tarjonnan X Oy:n järjestämään tilaisuuteen, jonka ohjelmaan oli sisällytetty veneajelu Porvoossa sijaitsevan Emäsalon ympäri yhtiön omistamalla 20-paikkaisella niin sanotulla RIB-veneellä. A vaati käräjäoikeudessa X Oy:ltä vahingonkorvausta sillä perusteella, että hän oli loukannut selkensä veneajelussa sen seurauksena, että veneen kuljettaja oli ajanut liian suurella tilannenopeudella risti-aallokkoon ottamatta huomioon vallinneita meriolosuhteita. Kysymys siitä, onko käräjäoikeus ollut toimivaltainen tutkimaan kanteen vai olisiko kanne tullut tutkia toimivaltaisessa merioikeudessa.

VL:2016-23

Tuomioistuimen toimivalta – Yleinen tuomioistuin vai merioikeus

A oli osallistunut kokous- ja ohjelmopalveluita tarjonnan X Oy:n järjestämään tilaisuuteen, jonka ohjelmaan oli sisällytetty veneajelu Porvoossa sijaitsevan Emäsalon ympäri yhtiön omistamalla 20-paikkaisella niin sanotulla RIB-veneellä. A vaati käräjäoikeudessa X Oy:ltä vahingonkorvausta sillä perusteella, että hän oli saanut vammoja veneajelusta sen vuoksi, että veneen kuljettaja oli ajanut liian suurella tilannenopeudella risti-aallokkoon ottamatta huomioon vallinneita meriolosuhteita. Kysymys siitä, onko käräjäoikeus ollut toimivaltainen tutkimaan kanteen vai olisiko kanne tullut tutkia toimivaltaisessa merioikeudessa.

VL:2016-24

Tapaturmakorvaus – Syy-yhteys

A oli asentanut rakennukseen suurikokoista ikkunaa, joka oli kaatua hänen päälleen. A oli estänyt kaatumisen kädellään, jolloin oikea olkapää oli vaurioitunut. Kysymys olkapään kiertäjäkalvosimen jän-

teen repeämän syy-yhteydestä ta-
pahtumaan.

VL:2016-25

Tuomari – Tuomioistuimen päätösvaltaisuus

Kysymys käräjäoikeuden päätös-
valtaisuudesta irtisanomisajan
palkkaa koskevassa asiassa.

VL:2016-26

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa Työsopimus – Työehtosopimus – Työpalkka – Lomakorvaus – Lomarahaa

Työntekijä oli kanteessaan vaati-
nut, että työnantaja veloitetaan
suorittamaan hänelle maksamatta
olevat lomakorvaukset ja lomara-
hat. Työnantaja oli kiistänyt kan-
teen, koska osapuolet olivat suulli-
sesti sopineet, että vuosilomaetuu-
det sisältyivät työntekijän prosent-
tipalkkaan, joka oli ollut korkeam-
pi kuin työsuhteessa noudatetuksi
sovitussa työehtosopimuksessa
määrätty vähimmäispalkka. Kärä-
jäoikeus oli hylännyt kanteen. Ho-
vioikeus ei myöntänyt työntekijäl-
le jatkokäsittelylupaa. Kysymys
jatkokäsittelyluvan myöntämisen
edellytyksistä.

VL:2016-27

Yksityishenkilön velkajärjestely – Velkajärjestelyn este

A oli ollut jäsenenä viimeksi Win-
Capita-nimellä toimineessa klubis-
sa ja sijoittanut siihen varoja. Klub-
in perustanut ja sen toimintaa
hoitanut henkilö oli tuomittu lain-
voimaisesti rangaistukseen törke-
ästä petoksesta ja rahankeräysri-
koksista. A ei ollut osallistunut ri-
kolliseen toimintaan, mutta hän oli
saanut sen johdosta taloudellista
hyötyä, joka hänet oli tuomittu me-
nettämään valtiolle. A:lla ei ollut
muuta velkaa. A haki yksityishen-
kilön velkajärjestelyä. Kysymys
muun muassa siitä, onko toisen
henkilön tekemän rikoksen joh-
dosta tuomittu menettämisseuraa-

mus A:lle sellaista rikokseen pe-
rustuvaa maksuvelvollisuutta,
joka yksityishenkilön velkajärjes-
telystä annetun lain 10 §:n 1 koh-
dan mukaan muodostaa esteen
velkajärjestelyn myöntämiselle.

VL:2016-28

Työsopimus – Työsopimuksen päättäminen

Työnantaja oli irtisanonut A:n tois-
taiseksi voimassa olleen työsopi-
muksen päättymään 12.3.2013 ta-
loudellisesta ja tuotannollisesta
syystä, koska A:n työtehtävät oli-
vat olennaisesti ja pysyvästi vä-
hentyneet. A oli kuitenkin jatkanut
työntekoa 30.9.2013 saakka. Työn-
antaja oli ennen A:n irtisanomista
ja sen jälkeen ottanut samankaltai-
siin työtehtäviin sellaisia työnteki-
jöitä, joita oli tarvittaessa kutsuttu
töihin lyhyisiin määräaikaisiin työ-
suhteisiin. Kysymys siitä, oliko
työsuhteen päättämiseen ollut lail-
linen peruste.

VL:2016-29

Työsopimus – Työsopimuksen päättäminen

Työnantaja oli irtisanonut B:n tois-
taiseksi voimassa olleen työsopi-
muksen taloudellisesta ja tuotan-
nollisesta syystä, koska B:n työteh-
tävät olivat olennaisesti ja pysy-
västi vähentyneet. Työnantaja oli
ennen B:n irtisanomista ja sen jäl-
keen ottanut samankaltaisiin työ-
tehtäviin sellaisia työntekijöitä, joi-
ta oli tarvittaessa kutsuttu töihin
lyhyisiin määräaikaisiin työsuhte-
isiin. Kysymys siitä, oliko työsopi-
muksen päättämiseen ollut lailli-
nen peruste.

VL:2016-30

Oikeusapu – Avustajan palkkio

Hovioikeus oli maksanut oikeus-
apulain nojalla määrätylle avusta-
jalle valtion varoista palkkion pää-
miehensä avustamisesta pääkäsit-
telystä puolen tunnin ajankäytön
perusteella. Kysymys avustajan oi-
keudesta oikeusavun palkkiope-

rusteista annetun valtioneuvoston
asetuksen 2 §:ssä tarkoitettuun yh-
den tunnin vähimmäispalkkioon
istuntoajalta.

VL:2016-31

Vahingonkorvaus – Ankara vas- tuu – Korvattava vahinko

A oli saanut 12-vuotiaana sikain-
fluenssan torjumiseksi rokotuksen,
jonka seurauksena hän oli sairastu-
nut vakavasti narkolepsiaan ja ka-
tapleksiaan. Sairastumisensa jäl-
keen hän oli käyttäytynyt välillä
aggressiivisesti ja ennalta-arvaa-
mattomasti aiheuttaen kotihoidos-
sa ollessaan esinevahinkoja. A:n
isä on kanteessaan vaatinut, että
valtio veloitetaan korvaamaan ai-
heutuneet vahingot. Kysymys val-
tion vahingonkorvausvastuusta.

VL:2016-32

Sopimus – Sopimuksen tulkinta Oikeustoimi – Oikeustoimen tul- kinta Yleiset sopimusehdot Pankki Korko

Velkakirjan yleisen sopimusehdon
mukaan pankilla oli oikeus korot-
taa velasta perittävää marginaalia
tai kiinteäkorkoisen luoton kor-
koa, kun korotus oli perusteltua
pankin lisääntyneiden varainhan-
kinnan tai muiden kustannusten
takia, joita pankki ei kohtuudella
voinut ennakoida velkakirjakoko-
naisuutta allekirjoitettaessa. Kysy-
mys siitä, oliko pankilla oikeus eh-
don nojalla korottaa luotosta perit-
tävää marginaalia.

VL:2016-33 – VL:2016:44

Velan vanhentuminen – Korvaus- velan vanhentuminen Kilpailunrajoitus

Kysymys kielletystä kilpailunra-
joituksesta aiheutuneen vahingon
korvaamista koskevan vaatimuk-
sen vanhentumisesta. Ks.
KKO:2016:11